

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:1501

av Johan Hultberg (M)

Växjö pilot för kommunal arbetsförmedling

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra Växjö till pilotkommun för kommunal arbetsförmedling, vilket skulle innebära att ansvara för beslut, förmedlingsverksamhet och insatser för arbetssökande och ta över allt utom myndighetsutövningen från den statliga Arbetsförmedlingen.

Motivering

Arbetsförmedlingen är central för att minska arbetslösheten, öka sysselsättningen och skapa en väl fungerande arbetsmarknad. Det finns dock anledning att ifrågasätta hur väl myndigheten klarar sitt uppdrag. En arbetsförmedlare förmedlar något mindre än ett jobb per månad: År 2010 var siffran 9,5 jobb per arbetsförmedlare, och 2011 10,3 jobb. Arbetsförmedlingen har visserligen i närtid genomgått stora omorganisationer och omgörningen har inte varit enkel. Dagens enhetliga myndighet ersatte den 1 januari år 2008 en organisation med Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS), AMV och 20 länsarbetsnämnder. I december 2010 tog Arbetsförmedlingen dessutom över ansvaret för etableringen av nyanlända. Det nya uppdraget gick ut på ”att ge nyanlända rätt förutsättningar att så snart som möjligt lära sig svenska och komma i egen försörjning”. Arbetsförmedlingen har alltså fått ett mer omfattande ansvar under senare år. Andelen arbetslösa som står långt ifrån ett arbete har dessutom blivit fler och man arbetar även med arbetslivsinriktad rehabilitering i samarbete med Försäkringskassan så att fler med nedsatt arbetsförmåga får möjlighet att komma tillbaka till arbetslivet.

Som nämndes inledningsvis finns det trots det anledning att ställa högre krav på det som är Arbetsförmedlingens kärnverksamhet, nämligen att förmedla arbetstillfällen. Det duger inte att endast 12 procent av förmedlade jobb gick via förmedlingen eller att

ungefär en av tio arbetssökande använde Arbetsförmedlingens tjänster för att få ett nytt jobb. Enligt samma undersökning från Svenskt Näringsliv rekryterar färre än hälften av alla företag via Arbetsförmedlingen (AF).

År 2014 fick AF 66 miljarder kronor i anslag och andra tillgängliga medel. AF har cirka 10 000 arbetsförmedlare.

Anslagen och antalet arbetsförmedlare har ökat men resultaten har uteblivit.

Riksrevisionen konstaterade i en skrivelse till regeringen Reinfeldt (skr. 2012/13:29) att det är hur Arbetsförmedlingen organiserar sitt arbete snarare än tillgången på resurser som bestämmer hur väl man kan utföra sitt uppdrag. Slutsatsen är alltså att det inte är resurser som saknas för att utföra jobbet på ett bättre sätt.

Arbetsförmedlingen var tidigare enbart en statlig verksamhet, men på senare tid har man fått konkurrens av privata alternativ. Det är en positiv utveckling. En av orsakerna till myndighetens sviktande resultat är den bristande konkurrensen samt det sätt som myndighetens verksamhet i dag finansieras på. Kopplingen mellan resultat och anslag är svag och det saknas tydliga incitament för förbättring.

Det finns därför anledning att ta nästa steg, nämligen att pröva om inte kommunerna kan ta över Arbetsförmedlingens uppgifter. En sådan kommun skulle kunna vara Växjö. I augusti 2014 lämnade kommunchefen i Växjö in ett förslag om att göra kommunen till pilotkommun för en ny lokal arbetsmarknadspolitik. Bakom skrivelsen finns en bred politisk överenskommelse där Centern, Moderaterna och Socialdemokraterna ingår. ”Försöksverksamheten ska bidra till att utveckla nya och befintliga strukturer för att fler människor ska komma i arbete samt förkorta etableringstiden för nyanlända.” heter det bland annat i skrivelsen.

Det finns flera goda anledningar till att låta kommunerna ta över verksamheten. Ett grundläggande skäl är att kommunerna ytterst är försörjningsansvariga för sina medborgare. Det nuvarande systemet skapar dubbelarbete – där kommunerna tvingas täcka upp när myndighetens finanser inte längre räcker till – och är därmed ineffektivt. Kommunerna har av naturliga skäl en närmare relation till det lokala näringslivet och därmed bättre möjligheter att möta de behov som uppstår. Detsamma gäller förmågan att samla offentliga, privata och privat-sociala aktörer i samarbeten som främjar sysselsättningen.

De åtgärder som finansieras och utförs av Arbetsförmedlingen är nationella och generella och därmed inte anpassade efter exempelvis den lokala utbildningsnivån, åldern på arbetssökande och andelen nyanlända.

Kommunerna kan kort sagt vara mer flexibla och enklare möta de behov som finns lokalt. Därmed är de troligen också bättre lämpade som arbetsförmedlare och kan bättre

uppfylla de syften och uppdrag som myndigheten har. Som det är idag, utan möjlighet att bedriva en lokal arbetsmarknadspolitik eller ens lägga anbud på Arbetsförmedlingens upphandlingar, är kommunerna däremot kraftigt bakbundna.

Som pilotkommun vill Växjö ansvara för beslut, förmedlingsverksamhet och insatser för arbetssökande och ta över allt förutom den nödvändiga myndighetsutövningen som alltså ska ligga kvar hos AF. Den nya ordningen planeras införas i samarbete med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket.

Växjö kommun är en stark regional tillväxtmotor, med stor inflyttning och stabil ekonomi. Växjö är en universitetsstad med många ungdomar och många nyanlända. Man har på många sätt liknande utmaningar som de tre storstäderna. Förutsättningarna för att förlägga en kommunal arbetsförmedling till Växjö är därmed särskilt goda.

Johan Hultberg (M)